

60 דרש רבא, מאי דכתיב 'כי אני לצלע נכון ומבאובי נגדי תמיד' (שם)
 61 לה יח) ראוייה היתה פת שבע פת אליעם להיות אשה לרוד מששת
 62 ימי בראשית, וזהו 'כי אני לצלע נכון', שאותה אשה המכונה 'צלע'
 63 היתה ראויה ונכונה לה, אלא שפאה אלו במבאוב – על ידי צער
 64 וחטא, כסיום הפסוק 'ומבאובי נגדי תמיד'. וכן הנא דבי רבי
 65 ישמעאל, ראוייה היתה לרוד פת שבע פת אליעם, אלא שאכלה פנה
 66 – קודם זמנה, ומיהר לישא אותה על ידי עבירה קודם השעה
 67 שהיה ראוי לעשות כן.
 68 דרש רבא, מאי דכתיב 'ובצלעי שמחו ונאספו ונאספו עלי נכים
 69 [בעלי מומים] [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו' (שם לה טו), אמר רוד לפני
 70 הקדוש ברוך הוא, רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאם היו קורעין
 71 את בשרי לא היה דמי שותת – נשפר, שכיון שהיו מביישים אותו
 72 ומלבינים את פניו והיה הדם מסתלק מבשרו, וזהו פירוש הפסוק
 73 'קרעו ולא דמו'. ולא עוד, אלא בשעה שהם עוסקין בארבע מיתות
 74 ביהוה, הם פוסקין ממשנתן ואומרים לי, דוד, הנא על אשת איש
 75 מיתת כהן, כדי לבייש שנכשל בבת שבע שהיתה בעיני האנשים
 76 כאשת איש, אמרתי להם, הנא על אשת איש מיתתו כהן, ויש לו
 77 חלק לעולם הבא, אבל המלכין פני הכירו ברבים, כפי שאתם עושים
 78 לי שאתם מביישים אותי בדבריכם, אין לו חלק לעולם הבא.
 79 אמר רב יהודה, אמר רב, אמילו בשעת הלוי של דוד, קנים שמה
 80 עשרה עונות – שימש מיתתו עם שמונה עשרה נשיו, כפי שהיה
 81 מחויב להם, שנאמר (שם ג' טו) 'ונתתי בראשית אשכרה ככל לילה אחד
 82 בדימתי ערשי אספה', כלומר, אף בשעה שהיית חולה ונאנח,
 83 הייתי ממאס בכל לילה את מטתי בתשמיש המטה, ועשה כן כנדי
 84 שלא לעגן את נשיו.
 85 ואמר רב יהודה, אמר רב, בזמן שמרד אבשלום ברוד המלך, נקש
 86 דוד לעבוד עבודה זרה – להראות עצמו כאילו הוא עובד עבודה
 87 זרה, שנאמר (שמואל ב' טו לב) 'ויהי דוד כא עד הראש אשר ושתתה
 88 שם לאלהים', הוציל לשרא 'ראש' האמורה כאן אלא עבודה זרה,
 89 שנאמר לגבי הצלם שראו בנבוכדנצר בחלומם (דניאל ב' אב) 'והוא
 90 צלמא רישיה די דהב כב' – וצלם זה היה ראשו עשוי זהב טוב.
 91 וכשהלך לעבוד עבודה זרה, והנה לקראתו חושי הארבי קרוע
 92 קנתו ואדמה על ראשו' (שמואל ב' טו לב), אמר לו חושי הארכי לרוד,
 93 כיצד אתה מראה עצמך כאילו אתה עובד עבודה זרה, והרי
 94 יאמרו בני אדם, וכי ראוי הדבר שאלף חסיד שפומתך יעבוד עבודה
 95 זרה. אמר לו דוד המלך, והרי אם לא אעשה כן יאמרו בני אדם
 96 מלך חסיד שפומתי יהרגנו פנו, ויתרעמו על מידותיו של הקדוש
 97 ברוך הוא, ולכן ופומת יעבוד עבודה זרה – אעשה עצמי כאילו אני
 98 עובד עבודה זרה ואחלל את ה' לבדי, ואל יתחלל שם שמים
 99 בפרהסיא, על ידי שיהרגני אבשלום ויתחלל שם ה' על ידי כל
 100 העם שיתרעמו על ה'. אמר לו חושי הארכי, אין הקדוש ברוך הוא
 101 מענישך בעונש זה בחינם, אלא יש טעם לדבר, וממילא לא יהיה
 102 חילול ה' בכך, וסיבת העונש היא, שיש עליך טענה, מאי טעמא
 103 קנסיבית יפת תואר – מדוע נשאת אשת יפת תואר, שהיא גויה
 104 שנשבתה במלחמה על ידי ישראל, וממנה נולד אבשלום שמרד
 105 בך. אמר ליה דוד המלך, הרי יפת תואר רחמנא שרייה – התורה
 106 התירה לישא אותה, שנאמר (דברים כא ייא) 'כי תצא למלחמה על
 107 איבקי ותגתו ה' אלהיך בידך ושבית שבינו, וראית בשביה אשת יפת
 108 תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה'. אמר ליה חושי הארכי, לא
 109 דרשת סמיבין – וכי אינך דורש את סמיכות הפרשיות, דקמיה ליה
 110 שיהי לפרשה זו של אשת יפת תואר נסמכה פרשת 'כי יהיה
 111 לאיש בן סורר ומורה' (שם כא יח), ללמדך שכל הנשוא יפת תואר,
 112 אף שהדבר מותר, סופו שיש לו ממנה בן סורר ומורה.
 113 דרש רבי דוסקאי דמן בידי – מהמקום ששמו 'בידי', את הפסוקים
 114 בתהלים (טו יגיד) 'שגיאות מי יבין מנספרות נקני, גם מזדים חשך
 115 עברך אל ומשלך בי אז איתם ונקיתי מפשע רבי, למה היה דוד
 116 דימה באותה שעה, למותר בות, שדרכו לפגום ולהמעיט בערך
 117 הסחורה שהוא בא לקנות, כדי שימכנה לו המוכר בדמים
 118 מועטין, וכך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא כשרצה שימחלו לו

1 אוכל לחמי הגדול עלי עקב, ו'אוכל לחמי' היינו שלמד ממנו תורה,
 2 ומוכח שקראו תלמידו.
 3 הגמרא מביאה מימרא בענין דוד המלך: אמר רב יהודה, אמר רב,
 4 לעולם אל יביא אדם עצמו לדין נסיון, שמהר דוד מלך ישראל הביא
 5 עצמו לדין נסיון, ונקבל. וכך היה המעשה: אמר דוד לפניו, רבנו
 6 של עולם, מפני מה אומרים בתפילה 'אלהי אברהם, אלהי יצחק,
 7 ואלהי יעקב, ואין אומרים 'אלהי דוד'. אמר לו הקדוש ברוך הוא,
 8 אינהו מינסו לי ואת לא מינסית לי – את אברהם יצחק ויעקב
 9 ניסיתי, ואילו אותך לא ניסיתי. אמר לפניו דוד, רבנו של עולם,
 10 כהניו ונסני, שנאמר (תהלים כז) 'כהניו ה' ונסני וגו'. אמר לו הקדוש
 11 ברוך הוא, מינסנא לך – אנסה אותך, ועבידנא מילתא בתך –
 12 ואעשה דבר עבורך. הלידוהו לא הודיעתיהו ואילו אנא קא מודיענא
 13 לך – שאברהם יצחק ויעקב לא הודיעתי במה אני עתיד לנסותם,
 14 ואילו לך אני מודיע דמנסניא לך – שאנסה אותך בדרך ערוה, כדי
 15 שתוכל להשמר ולעמוד בנסיון. מיד אירע מה שכתוב בפסוק
 16 (שמואל ב' יא א) 'ויהי לעת הערב ויגם דוד מעל משכבו וגו' ויתהלך
 17 על גג בית המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה
 18 מאד, ומדוע קם ממשכבו לעת הערב, אמר רב יהודה, שהפך דוד
 19 את משכבו של לילה למשכבו של יום, שהיה משמש מיטתו ביום
 20 כדי שיהא שבע מתשמיש ולא ירחיק ביום, ונתעלמה ממנו הלכה
 21 זו, אמר קטן יש באדם, ואם משביעו האדם בתשמיש, נעשה רעב
 22 ורוצה לשגם עוד, ואם מרעיבו, שבע, והוא לא עשה כן, אלא
 23 השביעה לשגם ביום.
 24 מבאר הגמרא את המשך הפסוק: ויתהלך על גג בית המלך וירא
 25 אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד, מספרת הגמרא,
 26 כיצד יתכן שראה אותה כשהיא רחצת. פת שבע הוה קא חיפא
 27 רישא תותי חלתא – הייתה בת שבע חופפת ראשה תחת כוורת,
 28 שהייתה מסתירה אותה, ותא שמן אידמי ליה כציפרתא – בא
 29 השטן לפני דוד המלך והיה נדמה לו כציפור, פתק ביה וירא –
 30 השליך עליו דוד חץ כדי לצוד את הציפור, פתקה לחלתא – הכה
 31 החץ בכוורת ושרבה, איגליה וחייה – התגלתה בת שבע כשהיא
 32 מתרחצת, וראה אותה דוד המלך. מיד אירע האמור בפסוקים (שם
 33 יא ב') 'וישלח דוד וירדוש לאשה ויאמר הלא זאת פת שבע פת
 34 אליעם אשת אוריה החתי, וישלח דוד מלאכים ויפקה ותבא אלו
 35 וישכב עמה והיא מתקדשת משובאנתא ומטומאת נדתה, ובא עליה
 36 כשהיא סוהרהו ותשב אל ביתה'. והיינו דכתיב – ועל מעשה זה
 37 נאמר הפסוק 'פתקת לבי פתקת לילה – ניסיתי במעשה לילה/
 38 לבחון את קול ליבי באנמוד בנסיון, צרפתני כל תקמא – חשבת
 39 לצרפני כמו שצורפים כסף לבדוק אם הוא נקי, ולא מצאתני נקי,
 40 זמותי כל יצבר פי', מבאר הגמרא את סיום הפסוק: אמר דוד, איבו
 41 זממא נפל בפומיה דמאן דקני לי ולא אמר בי הא מילתא – הלואי
 42 והיה נופל בפי רסן, שהיה מונע ממני לבקש מה שניסנה אותי, ולא
 43 הייתי נכשל בחטא זה.
 44 הגמרא מביאה כמה דרשות של רבא בענין זה: דרש רבא, מאי
 45 דכתיב – כיצד נדרש הפסוק (תהלים יא א) 'למנצח לרוד בה' חסיתי
 46 אף תאמרו לנפשי נודי תרוב צפור, אמר דוד לפני הקדוש ברוך
 47 הוא, רבנו של עולם, מחול לי על אותו עון, כדי שלא יאמרו הגוים,
 48 הר ששכבם – המלך שבכבם, שהוא גדול וחשוב כהר, צפוי נדרתו –
 49 על ידי צפור נדו ונטרד מהעולם הבא, כאמור לעיל שעל ידי
 50 ציפור אירע אותו מעשה.
 51 דרש רבא, מאי דכתיב 'לך בדרך תמאני והרע בעיניך עשיתי למען
 52 תצדק בדרך תנקה בשפמך' (שם כא ג). אמר דוד לפני הקדוש ברוך
 53 הוא, מלך וידיעא קמך – גלוי וידוע לפניך, דאי בעיא למכפיה
 54 לי צורי הוה קייפניא – שאם הייתי רוצה לכון את יצרי ולא לבוא
 55 על בת שבע, הייתי יכול לעשות כן, אלא אמניא – אלא אמרתי
 56 בליבי שלא אעשה כן, דלא לימרו עבדאי ובי למריה – כדי שלא
 57 יאמרו בני אדם, העבד ניצח את אדונו, כלומר שה' לא רצה
 58 לנסותו והוא ביקש שינסנה, ואם אכן יעמוד בנסיון נמצא שדוד
 59 המלך צדק בדבריו, ולכן לא כפה את יצרו לעמוד בנסיון זה.